

6. Quasi mandatorní výdaje

Část výdajů státního rozpočtu, u nichž povinnost vyplácet není daná zákonem ani jinými právními normami či smluvními závazky, má přesto charakter mandatorních dávek, protože stát se nemůže zříci jejich plnění.

- **Mzdy v rozpočtové sféře (vč. pojištění a dotací FKSP) jsou v roce 2004 nominálně proti roku 1995 téměř dvojnásobně vyšší**

Do quasimandatorních výdajů patří zejména mzdy pracovníků rozpočtových a příspěvkových organizací (vč. pojištění a dotací Fondu kulturních a sociálních potřeb), které mají v celkovém objemu těchto tzv. quasi mandatorních výdajů státu největší podíl. V rozpočtu na rok 2004 je na ně vyčleněno 132,4 mld. korun (v roce 1995 šlo o pouze 73,2 mld. korun). V položce těchto výdajů však nejsou zahrnuty mzdy obsažené v rozpočtové kapitole ministerstva obrany v rámci vojenských výdajů.

K největšímu meziročnímu skoku došlo v roce 2001, kdy objem uvedené položky mezd stoupl z 96 na 130 mld. korun). Na růst celkového objemu mezd státních zaměstnanců působil jak jejich zvyšující se počet, tak vývoj průměrné mzdy, která má v roce 2004 dosáhnout ve státní správě 21 298 korun měsíčně (proti 20 430 korunám v roce 2003) a v příspěvkových organizacích 15 692 korun (proti 15 029 korunám v roce 2003).

- **Výdaje na obranu dosahují 45 mld. korun a jsou po mzdách zaměstnanců státu druhým nejvyšším quasi mandatorním výdajem**

Dalším objemnou položkou quasi mandatorních výdajů je rozpočtová kapitola Ministerstva obrany (bez sociálních dávek). Přestože ze všech položek této skupiny výdajů rostly prostředky pro Ministerstvo obrany nejmaleji (v období 1995-2004 průměrným tempem 6,4 % ročně), jsou objemy peněz druhé nejvyšší, hned po mzdách zaměstnanců rozpočtové a příspěvkové sféry. Meziroční pokles zaznamenaly výdaje na obranu také v roce 2001.

Vojsko má přijít český stát v roce 2004 na 45,2 mld. korun (v roce 1995 činily výdaje 25,6 mld. korun). Jde o jedinou položku ze skupiny quasi mandatorních výdajů, u níž došlo v roce 2004 meziročně k poklesu výdajů.

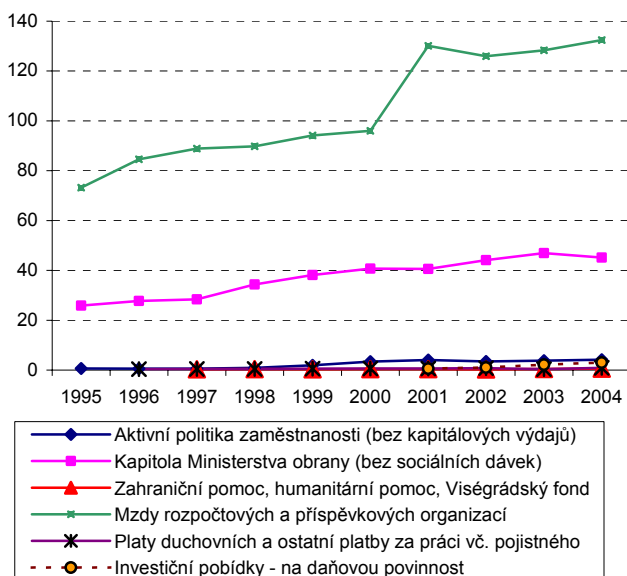
- **Investiční pobídky a aktivní politika zaměstnanosti znamenají v roce 2004 výdaj ve výši 7,3 mld. korun**

Naproti tomu objem peněz na investiční pobídky (na daňovou povinnost) je v roce 2004 meziročně vyšší o téměř 40 % a dosahuje 3,1 mld. korun. Jde o quasi mandatorní položku relativně novou, protože je součástí těchto výdajů od roku 2001, kdy na ni státní rozpočet uvolnil 0,6 mld. korun.

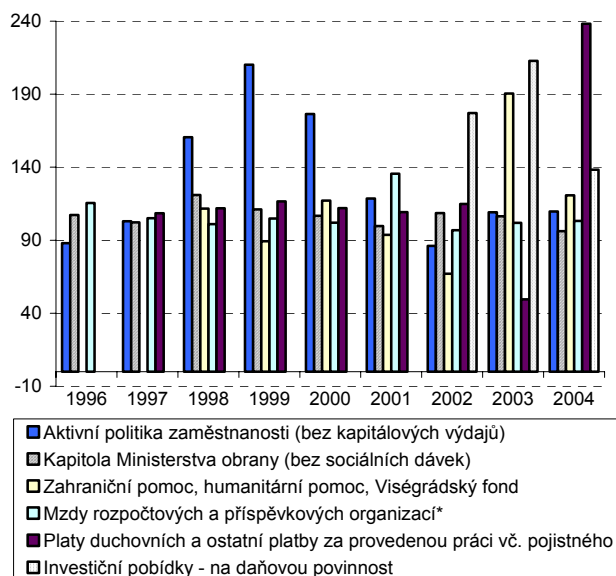
Peněz na aktivní politiku zaměstnanosti má státní rozpočet v roce 2004 vydat téměř sedmkrát více než v roce 1995 (4,2 mld. proti 0,6 mld. korun). Růst této položky je tak proti ostatním částem quasi mandatorních výdajů státu nejrychlejší a je spojen se situací na trhu práce.

Položky quasi mandatorních výdajů, které nejsou uvedeny v grafu č. 22, nepřesahovaly v úhrnu ani v jednom roce v období 1995-2004 výrazně 1 mld. korun a z pohledu výdajů rozpočtu nepředstavují problém (zahraniční pomoc, humanitární pomoc, Visegrádský fond, platy duchovních a ostatní platby za provedenou práci vč. pojistného).

Graf č. 22 Vývoj quasi mandatorních výdajů
(v mld. korun)

Graf č. 23 Dynamika položek quasi mandatorních výdajů (hodnota předchozího roku=100)

Pramen: MF; vlastní propočty

Dílčí závěr

Quasi mandatorní výdaje státního rozpočtu České republiky vzrostly úhrnně v období 1995-2004 téměř dvakrát a tento růst je zcela podmíněn růstem mezd pracovníků rozpočtové a příspěvkové sféry (graf č. 22). V rozpočtu na rok 2004 je pro celkové quasi mandatorní výdaje počítáno s částkou 186,3 mld. korun, když v roce 1995 to bylo 99,7 mld. korun.